

אי ש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402

טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ב סיון תשע"ז: הדלקת נרות: ירושלים 7:01 תל-אביב: 7:16 חיפה: 7:09 מוצאי שבת: ירושלים: 8:18 תל-אביב: 8:21 חיפה: 8:22 ר"ת: 8:54

פרשת במדבר

קירוב רחוקים

הזהרו בבני עניים...

נשאל החזון איש באחד הימים: מה ראה לקרב ולהראות חיבה לבחור פלוני מדלת העם, שנוהג בחציפות ואינו מצטיין ביראת שמים, ואפילו מוכן החזו"א להשיח עמו בדברי תורה?

השיב החזון איש: על נערים כמותו אמרו חז"ל: "הזהרו בבני עניים שמהן תצא תורה". הוא מיוחס על התורה, לפי שהוא בן לאב ולאם עניים, לפיכך עלי לנהוג עמו ברכות ולרחמו... לפי שעה נחות הוא בעיני עצמו, אף שאינו נכנע מטבעו, לפיכך יתכן שיתחצף לפעמים... אבל התורה אשר ילמד, תרומם קרנו גם בעיני עצמו, עד שבסופו יחדל ממנהגיו... זאת התורה שמלמדת לאדם כי הוא עפר ואפר, בו בזמן היא מעודדת ומרוממת.

פעם הכריע החזו"א באופן חריג על תלמיד שיש להוציאו מהישיבה כי הוא מקלקל אחרים. אך תנאי התנה: הוצאתו מהישיבה תהיה רק אם רב פלוני, הוא רש"צ קובלסקי זצ"ל, יקרב אותו וילמד עמו.

הוא הורה לרב קובלסקי: "תקבע איתו לימוד בחברותא. תתחיל ללמוד איתו עתה. לאחר מכן יודיעו לו על הוצאתו מהישיבה... ואתה תמשיך ללמוד עמו, כך יקל עליו לספוג את הלם ההוצאה, וכך ישאר במסגרת לימוד עד שימצא ישיבה חדשה".

והעיד הרב קובלסקי: "כיום, אותו בחור ת"ח עצום מגדולי התורה בדורינו ותמיד כשפוגש אותי אומר לי: לולא קרבת אותי אז, מי יודע אם הייתי נשאר יהודי..."

הבחנה מדוייקת...

ספר ר"ש לורנץ ז"ל: "מעשה בבת שעלתה מרוסיה עם משפחתה ונכנסה כתלמידה מן המניין בסמינר בית יעקב. אלא שבמהלך השיעורים שאלה שאלות אפיקורסיות ולא הרפתה, עד שיום אחד החליט המנהל שהגיעו מים עד נפש ויש צורך לסלק את הבת מהסמינר. אמרנו למנהלת שלפני שעושים צעד גורלי כזה להוציא בת מהסמינר לרוב יש לשאול את פי הגרא"מ שך זצ"ל. המנהל הסכים.

אחרי שהסביר המנהל להרב שך את הסיבה לסילוק הרב ופירט את השאלות האפיקורסיות ששואלת, הגיב הרב שך: "שטויות! הבת הזו רוצה רק תשומת לב. תגיד למורות שיקדישו לה תשומת לב ותראו שמעצמה תפסיק משאלותיה".

המנהל עשה כהוראת הרב שך ונתברר עד כמה צדק. הבת הפסיקה משאלותיה והפכה להיות אחת התלמידות המצויינות ביותר בכל המובנים, גם ביראת שמים. היא נישאה לת"ח גדול והקימה בית למופת.

מתוך מאמר

לקרב רחוקים ולסייע בידם לזכות באושר הרוחני שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מהפסוק: "הקרב את מטה לוי" (פרק ג-ו)

ובמדרש רבה (פרק ג) הביאו חז"ל על פסוק זה את הפסוק "צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה" ודרשוהו חז"ל על שבט לוי. וכתב בצוואת הבעל שם טוב שיטנו צדיק שנמשל ל"ארז" שאף שהוא גדול בתורתו, אינו משפיע על הזולת, כארז שהוא גדול אך אינו נושא פירות. מאידך, יש צדיק שנמשל ל"תמר" שמשפיע על הרחוקים ומקרבם לאביהם שבשמים כתמר שמפריח פרי. על שבט לוי דרשו פסוק זה. שאף שהיו עוסקים בתורה כארז, היו פורחים כתמר להשפיע על הבריות ולקרבם לתורה.

על מעלת קירוב רחוקים והכנסתם תחת עול מלכותו יתברך, כתב החתם סופר (בהקדמתו לשו"ת יו"ד): נאמר (במשלי מא) "ועתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך זרע אברהם אוהבי". למה זה חיבה יתירה נודעה לאברהם אבינו ע"ה משאר אבות העולם שקרא אותו בשם "אוהבו" אלא מפני שלימד דעת את העם וקירבם לעבודתו, והיא שעמדה לו יותר מכל מעשה הטוב וזכות הנפש אשר היה לו עצמו.

"והאוחז במדה זו" - מוסיף החתם סופר - "מראה אהבתו אל ה' ביתר שאת וביתר עוז, כי מדרך אוהב את המלך להתאמץ ולהשתדל בכל האפשר להכניס בני אדם תחת עול מלכותו, ולהרבות לו עבדים כיד המלך. ויען כי זכה אברהם אבינו ע"ה למדה זו טרם ציוה עליו ה', רק משכלו ומדעתו עמד בראש כל חוצות... העמיד תלמידים הרבה... לכן לו יאות להקרא אוהבו של המלך ית"ש, זרע אברהם אוהבי".

בענין זה הביא הגר"ש אלישיב זצ"ל (בדברי אגדה) את מה שמספרים על הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל שפעם ביום "מתן תורה" ראו שעצבות נסוכה על פניו, שאלו אותו על כך: הלא שמחת תורה היום, הוא יום שניתנה בו תורה לישראל?

השיב להם רבי ישראל: משל למה הדבר דומה? לאדם שהיה לו בן יחיד ורגיל לשמוח בכל שנה ביום שנולד בו, והנה חלה הבן. הרי בכל פעם שעולה זכרון בנו ומעלותיו, כן מתעוררת בו הדאגה והצער למצבו. כך ביום זה של מתן תורה, אמנם הוא יום שמחה שזכינו לקבל את התורה, אבל עם זאת מתעוררים רגשי צער בראותינו את מצב התורה בירידה ושרבים מעם ישראל רחוקים משמירת התורה ומצוותיה.

מצוה ללמד תורה לתלמידים, גם אם אינם בניו ובני בניו!

נלמד מהפסוק: "ואלה תולדות אהרן ומשה" (פרק ג-א)

וכתב רש"י (עפ"י גמ' סנהדרין יט:): ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה, לפי שלמדן תורה... שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו. עכ"ל. ומוסיף השל"ה הק': ולא תאמרו "כאילו" ילדו, ולא ילדו ממש. כי אדרבה הוא ילדו בעצמו, כי אביו ואמו נתנו לו הגוף, והרב משפיע בו נשמה... על כן אשרי מי שעושה כן ולומד ומלמד בן חברו תורה, ובחינם, אז שכרו כפול מן השמים. עכ"ד.

דרשו חז"ל בגמרא (מו"ק יז. חגיגה טו:): מאי דכתיב "כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא" (מלאכי ב-ז) - "אם דומה הרב למלאך ה' יבקשו תורה מפיהו ואם לאו אל יבקשו תורה מפיהו".

במה ולמה צריך להיות המלמד תורה דומה למלאך?

עלינו להבין ולבאר אמרה זו ונקדים לשאול מספר קושיות:

א) היאך אפשר לדעת ולהכיר בדרגתו של הרב אם דומה הוא למלאך ה' או לא, כלום יש לנו מושג במעלת המלאכים שנדע לדמות אליהם את הרב?!

ב) אף אם נדע ונבין במעלתם, יש לשאול, במה שייך להשוות ביניהם, בין אדם גשמי הקרוץ מחומר לדרגתו של מלאך שכולו רוחניות וקדושה?!

ג) לשם מה דרוש שהמלמד יהיה בדרגה נשגבה כזו, שיהיה דומה למלאך, וכי לא די בכך שיהיה גדוש בתורה וביראת שמים, ושיהיה בעל כשרון הסברה וסבלן, שאלו בעצם המעלות הידועות לנו כמועילות ביותר למסירת התורה מהרב לתלמיד, ומה עוד יכול להתווסף במעלתו כמלמד, בזה שדומה הוא למלאך?!

ובמיוחד צריך ביאור לפי הלשון שכתב הרמב"ם (פ"ד מ"ת ה"א): "וכן הרב שאינו הולך בדרך טובה אעפ"י שחכם גדול הוא... אין מתלמדו ממנו עד שיחזור למוטב"... ולמד כן מאמרת חז"ל "אם דומה הרב למלאך"... ותמוה: כלום צריך אדם להדמות למלאך כדי שיחשב "הולך בדרך טובה"?!

ניתן לבאר וליישב אמרה זו של חז"ל בטוב טעם, באופנים שונים. אך מחמת קוצר היריעה נביא רק אחד מהם, ועכ"פ צריך להקדים לכל הסבר שיהיה, את היסוד שמכיון שמלאכת קודש זו של מסירת התורה מהרב לתלמיד אינה דומה לשאר המקצועות, לא מצד התלמידים, שבנפשות עסקינן, ולא מצד קדושתה של התורה, לכן גם הדרישה מהרב היא כזו - שצריך להיות נעלה ונשגב במעלותיו יותר מהרגיל.

מהו סוד הכח העצום שיש בהקדמת "נעשה" ל"נשמע"?

ועתה נבוא ליישב כל השאלות בס"ד, בהקדם מה שאמרו חז"ל (שבת פח.א): "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצתה בת קול ואמרה להן מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו, דכתיב "ברכו ה' מלאכיו גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו". והיינו שיש גבורת-כח במה שמקדימין "עושי" לפני ה"לשמע". וזה בבחינת "סוד" הידוע רק למלאכים. ויש להבין מהו סוד הכח הגדול הזה של הקדמת עשייה לשמיעה שמיוחד הוא למלאכים?

ונראה לבאר, שהכח הזה שיש למלאך לעשות את תפקידו בשלימות ללא כל פגם או איחור, הוא רק משם שמוכן לכל שליחות המוטלת עליו ברצון שלם, ובטחון מוחלט ביכולתו, ללא כל הרהור וחשש [המצוי אצל בני אנוש] שמה לא יוכל לבצע שליחותו, כי אין לו אלא את ציווי ה' בלבד, ובזה נקראים "גיבורי כח עושי דברו". לא כן האדם שנברא עם יצרים ורצונות שונים שאינם עולים תמיד בקנה אחד עם רצון הבורא.

אשר על כן, יתכנו בו באדם [שהוא בעל בחירה], שני מצבים

"לימד והרביץ תורה ברבים

כשישים שנה"...

בנו של החתם סופר מעיד על אביו בזה"ל: "זכה וזיכה את הרבים. כל מעשיו ויגיעותיו לא היו כי אם לזכות את אחרים ולהשפיע לזולתו. מיום היותו בן י"ח שנים עד היותו בן ע"ח לימד תורה ברבים כשישים שנה"...

"שמעתי מפיו הקדוש, מיום אשר החל ללמוד עם תלמידים, לא עבר עליו יום בשנה שלא לימד תורה ברבים חוץ מתשעה באב. גם בליל יוכ"פ התאספו עליו העדרים ולימד אותם סדר עבודת יוהכ"פ..."

"כל עוד נשמת רוח חיים באפו היה קסת הסופר במותנו, להשיב לשואליו דבר ה'. וכל דברי הדרושים אשר דרש לפני תלמידיו, היו מלאים במוסר הזה ללמד לאחרים ולהמשיך רבים אל עבודת ה'. וכן היה ראש דברו בצואתו אשר ציוה טרם מותו. בני, עשו קיבוץ וריבוץ ופעלים לתורה".

הקדמת שו"ת חת"ס יו"ד

"מה יהיה על החלשים"...

סיפר חסיד ממקורבי כ"ק האדמו"ר מגור (בעל

הבית ישראל) שבצעירותו בהיותו תלמיד בישיבת שפת אמת, שאל אותו הרבי בתחילת הזמן, האם כבר סידר לעצמו 'חברותא' ללימוד. השיב הלה בחיוב ונקב בשמות אחדים של שותפיו לגירסא, אשר כבר הספיק לקבוע עמיהם שילמדו בצוותא דבר יום ביומו.

כאשר שמע הרבי את שמותיהם, נינענע בראשו וקרא לעברו: "בחרת לעצמך את האריות שבחבורה... ומה יהיה על התלמידים החלשים? מי ילמד עמחם? ומי יעזור להם?!"

ומיד באותו מעמד פקד עליו לפרק את ה"שותפות" שסידר לעצמו, ותחת זאת שילמד בחברותא עם פלוני ועם פלוני שאינם מן המצטיינים, אף אם בעקבות כך "תדמה לרגע כאילו הנך מפסיד בעמקות הלימוד".

פאר ישראל

בל מעייניו למען תלמידיו

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל היה רגיל לומר:

"מרבץ תורה אמיתי, חייב להיות כולו שאול לתלמידיו תמיד, בלי שום תוספת של עיסוקים אחרים; ומרומז זאת במאמר חז"ל (מו"ק יז) "אם דומה הרב למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו ואם אינו דומה אל יבקשו"... כי במלאכים אמרו ש"אין מלאך אחד עושה שתי שליחויות כאחד"..."

ואכן טובת תלמידיו העסיקה אותו תמיד. הוא פשוט שכח מעצמו וכל מעייניו היו למען תלמידיו.

פעם, בשעת השיעור, הגיע אליו עסקן ציבורי חשוב ונכבד, כדי לשוחח עמו בענין דחוף ביותר. אולם הוא הודיע לאיש כי לא יוכל להתפנות אליו אלא רק כשישלים את שיעורו. ניסה הלה לשדל אותו: "מדובר בענין הגובל כמעט בפיקוח נפש"... הגיב לו מינייה וביה: "לדידי, גם אני אם אתבטל ח"ו מקביעות השיעור הרי זה ענין של פיקוח נפש".

וזאת ליהודה

התלויים בשתי דרגות שונות, שהם:

שאיפת חייו - ללמד תלמידים

שאיפת חייו של הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל היתה להרביץ תורה לתלמידים. בזה ראה את יעודו בחיים ולא הסכים לוותר על כך בשום אופן. גם בתקופה שלחצו עליו לקבל את רבנות ירושלים עיה"ק, סרב נחרצות מסיבה זו.

וכך אמר לתלמידיו: "יש עלי לחצים כבדים מכל הצדדים - מבית ומחוץ - לקבל את משרת הרבנות, אבל דבר אחד מנחה אותי, והוא דרכו של ראש הישיבה הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל, ואין אני עוזב את דרכו של מורינו ללמד תלמידים".

האיר המזרח

ללמד עד שיבין...

מעשה בתלמיד ישיבה קטנה שנתקשה מאד בהבנת הלימוד, ואפילו דבר פשוט היה צריך לחזור עמו כמה וכמה פעמים עד שיבין. הוחלט בתיאום עם האב לשאול את הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, שמא כדאי להפנות את התלמיד ליעוץ חינוכי אצל איש מקצוע שיאבחן פישרה של התופעה על מנת לטפל בה.

אמר להם רבי מיכל יהודה שלא יפנו ליעוץ ובמקום זאת לבקש מאברך חכם היודע ללמוד, שילמד עם התלמיד, אפילו חצי שעה ביום לפי סדר זה: בתחילה ילמד האברך את התלמיד מספר פעמים עד שיבין, אח"כ יבקש מהתלמיד לחזור על הדברים ולהסבירם לאברך, וכך ימשיכו עד שהתלמיד יתקדם בלימודיו. הם עשו כעצתו ואכן החל התלמיד לראות ברכה והצלחה בלימודו.

דרכי החיים

חטיבה אחת של אושר ושמחה...

על דרך מסירת השיעור של הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל מספר תלמידו: לא אירע לעולם שאחד התלמידים חש איזושהי חלישות הדעת מיחסו של הרב אליו. ואפילו מבט של קפידא לא זכור. גם למתעקשים בשאלותיהם השיב בסבלנות ובבת צחוק.

כל השיעור כולו היה חטיבה אחת של אושר ושמחה. כשהוא מעניק לתלמידו כל טובו, בחיך, בסבלנות ובאהבה ללא גבול.

ישורון - יח

א) מצב הנובע מהדרגה הפשוטה והטבעית של ה"נשמע", היינו, שהאדם בטבעו מבקש קודם לשמוע ולבחון מה מצווים אותו, ומודד את יכולתו לקיים הציווי, לפי הדימוי העצמי הירוד שלו עם "נגיעות" של היצרים, וזה שמשבש ומחליש אצלו את עוצמת העשייה. אם לא שמבטלה לגמרי.

ב) מצב הנובע מהדרגה הגבוהה והנעלית של ה"נעשה", היינו, שאינו נכנס כלל לשום חשבון של יכולת אישית [אם יכול או לא], אלא גמור עמו ברצון מוחלט לעשות בכל מקרה את שנצטווה, וממילא מעמיד עצמו מראש כמי שאין גבול ליכולתו, וזה גופא מרומם ומנשא אותו אף מעבר ליכולתו הטבעית בבחינת "ויגבה ליבו בדרכי ה'", ונמצא משתמש ב"סוד" שמלאכי השרת משתמשים בו, כדברי חז"ל שמקדים "נעשה" ל"נשמע", וזה מה שמעניק לו הצלחה כבירה בעשייתו.

ונבין זאת יותר, ביסוד הידוע, שבאמת גנוזים באדם כוחות עצומים של יכולת עשייה בלתי מצויים, אלא שאינם ניכרים לעין במצב רגיל, ואינם מתגלים בפועל אלא במצב של "הכרח מוחלט" שאז פועלים הכוחות הללו. (כמובא בספרנו "איש לרעהו" ח"א בנושא "כח הרצון" עמ' רפ"ג).

עפ"י נוכל לבאר שזהו ענין ה"רז" שצינו חז"ל, שכן אצל האדם - שלא כמלאך - מעלה זו היא בבחינת "סוד", שהרי מדובר בכח הנסתר והגנוז שבו שבאופן רגיל אינו משתמש בו, ורק גיבורי הכח שמקדימים "נעשה" ל"נשמע" - מתוך שמאוד רוצים וגם מאמינים ובטוחים לגמרי בכוחם ויכולתם לממש רצונם ולפעול כל מה שיצטוו, הם אלו שיוכלו להשתמש ב"סוד" הזה ולהוציא את הכח העצום הגנוז בהם, לעשייה מקסימלית!

"הבט נא השמימה וספור הכוכבים"

יתכן להוסיף, ש"סוד" זה [של הכח הטמון בהקדמת ה"נעשה" ל"נשמע"] נרמז כבר בפסוק שאמר הקב"ה לאברהם אבינו: "הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם... כה יהיה זרעך" (בראשית טו-ה), אשר לכאורה תמוה: אם רצה הקב"ה להמחיש לאברהם את ריבוי זרעו, למה לא אמר לו בפשטות: "כוכבים בשמים אשר לא יספרו מרוב כה יהיה זרעך", ולשם מה אמר לו בלשון כזו שהוצרך משה להביט השמימה וכאילו להתחיל לספור בפועל!?

אלא היתה בהוראה זו ברכה נוספת לזרעו של אברהם: שסוד הצלחתם תהיה בכך שלא יתחילו לפני כל עשייה לחשב ולבחון אם יכולים, אלא קודם כל: "הבט השמימה וספור הכוכבים"... - להתמסר ולהתחיל לעשות את הדברים ה"שמימיים" והנשגבים ביותר מתוך בטחון מוחלט ביכולת, ורק לאחר מכן - לאחר שמוצה הניסוי הראשוני, רק אז תבחן ותתברר היכולת - "אם תוכל לספור אותם". וזהו סוד הקדמת ה"נעשה" ל"נשמע".

מעתה, אחר שנתברר לנו מעלתו של האדם הדומה למעלת המלאך בהקדימו "נעשה" ל"נשמע", נוכל להבין את הוראת חז"ל "אם דומה הרב למלאך", משום שאכן ענין זה בהשגתו של הרב וחיוני ביותר להצלחתו עם התלמידים, כאמור.

אין תלמיד שאינו מסוגל להתלמד ולעלות בתורה ויראת שמים

וכך מתפרשת אמרת חז"ל: "אם דומה הרב למלאך" היינו שמשתמש בסוד הזה של ה"נעשה" שכוחו בלתי מוגבל כפי שביארנו, אזי "יבקשו תורה מפיהו" - משום שגם כלפי תלמידיו ינהג כך ויאמין ביכולתו ללמד כל תלמיד באשר הוא כפי שנצטווה, ולא יתייאש משום תלמיד בטענה שחלש הוא ואינו מסוגל להתלמד.

וכך גם יחדיר אמונה זו בתלמידים עצמם, שלכל אחד מהם, ללא יוצא מן הכלל, ישנה היכולת להתעלות בלימוד התורה, אם רק ירצה, ולהעפיל למדרגה הגבוהה של גדולי ישראל, ולהאיר ככוכבים את שמי היהדות הנאמנה.

נוכל להוסיף עוד, שזה נרמז גם בפסוק "אל תגעו במשיחי". ודרשו חז"ל (שבת קיט:): "אלו תינוקות של בית רבן". ותמוה: מה שייכות יש בין "משיחי" לתשב"ר?! [והמהרש"א פירש מלשון גדלות שהבל פיהם של תשב"ר הוא ללא חטא].

אלא, לאור האמור, מלמדים אותנו חז"ל, כי בתשב"ר טמון פוטנציאל עצום של גדלות, שיכולים ללמוד ולהתעלות עד כדי מדרגת משיח, ולכן צריך הרב להתייחס לכל תלמיד בהתאם, ולהשקיע בו את המירב והמיטב, ולא להמעיט ח"ו מערכו הסגולי, ובוודאי לא לעשות משהו שיפגע בעלייתו הרוחנית של כל תלמיד באשר הוא.

ואכן בגמרא (פסחים קיג.) מבואר, שאין כדאי לזלזל ולהציק לתלמיד קטן, משום שעתיד גדלותו לפניו. ופירש הבן יהודע: שמא יצמח אותו תלמיד קטן לתלמיד חכם מופלג והרב יצטרך ללמוד ממנו, ויכלם על שזילזל והציק לו בקטנותו.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

השזבה לשאלה (2) ! / הרב נפתלי וינברג

בתים. נושא זה לוקה כולו בדמיון אף פעם - אבל אף פעם - לא תדע באמת מה קורה אצל הזולת, המצב שם בוודאי שונה.

27 מסורת היהדות היא ערובה לשלום-בית. כל רוח של מודרניזציה, ושל זרמים והשפעות זרות עשויות לערער את היסודות הכי איתנים של בית!

28 אין להשתמש בשום צורה בחומר סודי שהתקבל מהצד השני

29 חובה לטעת בבן הזוג תחושת אמת שהוא יכול לסמוך עליך בכל מאת האחוזים

30 קיימת כיום ספרות תורנית עשירה ורחבה בתחום, מומלץ מאוד להעשיר תמיד את הידיעות ו"לקטוף" משם רעיונות ספציפיים שמתאימים לכם אישית

31 מי מהורים לא אוהב הפתעה משמחת קטנה - גם לא בתאריך צפוי מראש כמו יום הולדת או יום נישואין?

32 לשני בני הזוג חשוב לדעת - במידת האפשר - היכן נמצא השני בכל רגע נתון

33 לא פעם זקוק אדם להתבודד עם עצמו, או עם קונו. אך גם זה נעשה בהסכמת הצד השני

34 בית אמיתי נבנה עם אווירה נקייה, ולא עם עננים עכורים של לשון הרע ורכילות. הדבר פשוט, אך ללא לימוד ההלכות נכשלים ומזיקים לעצמם ולאחרים

35 כל דבר חייב להיאמר בצורה הכי ברורה, על מנת שהשני לא ייכשל בהבנה לא נכונה של כוונת הדברים

36 פרקטית, הרבה יותר קל להתאים את עצמך לזולת מאשר לנסות להתאים את הזולת לך - ניסיון שעל פי הרוב לא יצלח ורק יותר משקעים של תסכול...

37 עם המון סבלנות ניתן גם לשנות את הזולת - לפעמים באמצעות הדוגמא האישית ולפעמים בשכנוע מתוך חכמה ואהבה.

38 אין להתרכז במגרעותיו של הזולת, אלא במעלותיו

39 להתעניין - במשך כל החיים - האם חסר לשני משהו?

40 להפנים שנישואין אינם חובה אלא זכות הזדמנות לקיים מצוה מדאורייתא של ואהבת לרעך כמוך באופן תדיר!

* * *

מילה לסיים: "דברים שבעל-פה אי אתה רשאי לאומרם בכתב" - מובן אם כן שהתמקדנו בעלון רק בנקודות שמתאימות לפורמט של עלון, הנקרא במגזרים וגילאים שונים.

מי שמעוניין בייעוץ פרטני יכול לפנות לטל' 02-5671812 לשם קביעת פגישה. שאלות קצרות ייענו בשמחה ובטוב לבב.

במאמר הקודם סיפרנו אודות השאלה העולה באוזנו מאת הציבור פעם אחר פעם. שאלה-משאלה שנפעל בחיזוק המידות הטובות לא רק בקרב הציבור, אלא גם כלפי הבית פנימה.

נמשיך השבוע בסדרה של כללים ועצות-זהב, שמי שיאחז בהם ירווה נחת בביתו. עוד בית יתחזק, ועוד אחד, עד שלא ישמע עוד ושרב בביתו:

18 אין כמו קשר משפחתי שנבנה על בסיס רוחני טהור, לפיכך מומלץ שההורים ילמדו יחדיו בנושא תורני. עדיף להקדיש לכך מספר דקות מידי יום ביומו, מאשר חצי שעה רצופה פעם בשבוע.

כאשר הילדים יותר גדולים, מומלץ לקבוע לימוד שבועי משותף לכל בני המשפחה יחדיו. כאשר מקפידים על הקביעות ונעימות הלימוד בנושא שחשוב לכולם, זה תורם תרומה עצומה בחיזוק הקשר המשפחתי

19 אדם חייב להפנים, ולקבל על עצמו, להיות מוכן לעשות דברים גם כשאין לו את החשק לעשות אותם. כאשר מחליטים אודות כך מראש, זה מקל מאוד מאוד כי הרבה יותר קשה להתמודד עם ההכרח הזה בכל פעם מחדש. לפיכך אשרי האיש שמקדם את פני הרעה, ומחליט כנ"ל וזה החיים.

20 כל החלטה חשובה, ובוודאי גורלית, צריכה להתקבל בשיתוף. במקרה זה כדאי להתייעץ גם עם גדולי ישראל, או לכל הפחות עם הרב הקבוע

21 כל בעיה או דילמה צריכה להיפתר בשיחה נעימה בין שני הצדדים. ברוגע, בישוב הדעת. אף פעם לא ברוגז ועצבים. אם המצב איננו כשיר יש לדחות את ההתייעצות לשעה רגועה יותר. אם אין התקדמות יש להתייעץ עם הרב הקבוע של המשפחה.

22 חילוקי-דעות נפתרים אך ורק מאחורי דלתים-סגורות, ואינם ענין לאף בריה בעולם - כולל הילדים ובני המשפחה

23 "ויכוח לשם ויכוח" הוא כלי-עבודה שמוחץ לתחום בבית היהודי. הכל צריך להיות לעשות רצון ה'. בכל חילוקי-דעות, אין להזכיר וויכוחים ישנים על מנת לנצח בנידון העכשווי. מלבד לעורר רגשות שליליים עתיקי יומין זה לא תורם כלום

24 "התקפת מילים" כמוה כ"התקפת טילים"... זה עשוי להחריב בית, מלבד איסורי דאורייתא הכרוכים בכך של אונאה + ואהבת לרעך כמוך

25 לאחד המכשולים של שלום-בית קוראים "רמת חיים". חובה לעבוד על הנפש, ולהפנים ש'עושר' אינו מבטיח 'אושר' כלל - גם לא שמחת חיים. הסגולות הנחשקות הללו נרכשות בעבודת האמונה, ובהרגל מבורך להיות בוטח בהשם ושמוח בחלקו

26 עוד רעה חולה הן ההשוואות שאנשים עורכים בין

הכונו למבצע שיתפרסם כאן בשבוע הבא!!!